

บทที่ 2

วรรณกรรมและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องกับงานกิจการนักศึกษาที่มีต่อ
คุณลักษณะ บทบาท และ การเลือกสรรอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตร
มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผู้วิจัยได้รวบรวมวรรณกรรม และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
นำมาสรุปวิเคราะห์ เพื่อนำเสนอเกี่ยวกับหลักการและแนวคิด ตามลำดับดังนี้

- 2.1 ความหมายของกิจกรรมนิสิตนักศึกษา
- 2.2 ความสำคัญของกิจกรรมนิสิตนักศึกษา
- 2.3 จุดมุ่งหมายของกิจกรรมนิสิตนักศึกษา
- 2.4 ปรัชญาของกิจกรรมนิสิตนักศึกษา
- 2.5 ประเภทของกิจกรรมนิสิตนักศึกษา
- 2.6 ความหมายของอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตร
- 2.7 ความสำคัญของอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตร
- 2.8 จรรยาบรรณของอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตร
- 2.9 คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตร
- 2.10 บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตร
- 2.11 การเลือกสรรอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตร
- 2.12 ผลงานที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ

2.1 ความหมายของกิจกรรมนิสิตนักศึกษา

กิจกรรมนิสิตนักศึกษา (Student Activities) อาจเรียกชื่อกัน
หลายอย่าง เช่น กิจกรรมเสริมหลักสูตร (Cocurricular Activities)
กิจกรรมนอกหลักสูตร (Extra Cocurricular Activities) กิจกรรม
พิเศษ (Special Activities) กิจกรรมนอกห้องเรียน (Outside
Classroom Activities) แต่ก็มี ความคล้ายคลึงกัน (อนันต์ ภูววรรณ,
2518; ธีระ นทีวุฒิกุล, 2521)

นักการศึกษาหลายท่าน ได้ให้ความหมายของกิจกรรมนิสิตนักศึกษา สอดคล้องกันว่าเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาด้านต่างๆ นอกเหนือไปจากสิ่งที่บังคับให้ทุกคนต้องเรียนในชั้นเรียน กิจกรรมดังกล่าวเป็นไปโดยสมัครใจของนิสิตนักศึกษา เป็นการสร้างความสนุกสนานเพิ่มพูนความรู้ และส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ไม่มีเรื่องของคะแนนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาเข้ามาเกี่ยวข้องและมีอาจารย์เป็นผู้ควบคุมแนะนำอย่างใกล้ชิด (Good, 1974; นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์, 2522; พันธ์ หันนาคินทร์, 2524; Frederick, 1959; วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2523; สมบูรณ์ ทับทิมไทย, 2521; Stroup, 1969)

นอกจากนี้ Jamias (1969) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมนิสิตนักศึกษาว่า หมายถึง การจัดองค์การเพื่อเตรียมเปิดโอกาสในการเสริมประสบการณ์พิเศษ สร้างความสัมพันธ์ขั้นมูลฐาน และเป็นที่ฝึกฝนประชาธิปไตย ซึ่งนักศึกษาจะได้มีโอกาสเรียนรู้ถึงการ เป็นนักประชาธิปไตยที่ดีในอนาคต เป็นการสร้างนิสัยที่มีคุณค่า ทศนคติที่น่าสรรเสริญ อุดมคติที่ถูกต้อง อันเป็นการสร้างประชากรที่ดี มีคุณค่าให้แก่สังคม

จากคำนิยามดังกล่าวอาจสรุปได้ว่า กิจกรรมนิสิตนักศึกษา หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นนอกเหนือจากการเรียนในชั้นเรียนเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์พิเศษให้นิสิตนักศึกษามีพัฒนาการที่ดี นิสิตนักศึกษาก็จะเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความสมัครใจ และเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมเอง โดยได้รับการดูแลจากผู้บริหาร และอาจารย์ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน

2.2 ความสำคัญของกิจกรรมนิสิตนักศึกษา

สถาบันอุดมศึกษาเป็นสถาบันที่ผลิตคนที่เป็นกำลังคนระดับสำคัญของชาติ เพราะบัณฑิตที่มาจากสถาบันอุดมศึกษาส่วนหนึ่งเป็นพวกที่ใช้สมอง และไปรับใช้สังคมในส่วนที่จำเป็นต้องใช้ความรู้ความสามารถตลอดจนบุคลิกภาพ หรือคุณธรรมอันเป็นที่พึงประสงค์ของสังคม เพื่อนำความเจริญรุ่งเรืองและความมั่นคงมาสู่ประเทศ (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2524) งานกิจกรรมนิสิตนักศึกษาจึงเป็นศูนย์กลางในกระบวนการอุดมศึกษา เพื่อการพัฒนา นิสิตนักศึกษาแต่ละคนให้เป็นคนที่สมบูรณ์

กิจกรรมนิสิตนักศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการให้คำปรึกษาแก่นิสิตนักศึกษา ที่นอกเหนือไปจากการเรียนในชั้นเรียนหรือห้องปฏิบัติการทดลอง การเข้าร่วม กิจกรรมของนิสิตนักศึกษา เปรียบเสมือนการฝึกปฏิบัติการในสังคมที่เขาเป็น สมาชิกอยู่ (วชิรา บัณฑิต, 2528) โดยกิจกรรมจะช่วยเสริมสร้างบุคลิกภาพ ทั้งทางร่างกายและจิตใจ รวมทั้งฝึกการเป็นผู้นำ รู้จักการใช้สิทธิ์ และแสดง ความคิดเห็นต่อชุมชน (ไพฑูรย์ สีนลรัตน์, 2510) ดังนั้นจึงเป็นภารกิจของ สถาบันอุดมศึกษาในการจัดประสบการณ์ด้านกิจกรรม ให้เอื้อต่อการพัฒนานิสิต นักศึกษาอย่างแท้จริง

จากทัศนะดังกล่าวอาจสรุปได้ว่า กิจกรรมนิสิตนักศึกษามีความสำคัญ ต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษา ซึ่งอยู่ในวัยหนุ่มสาวที่มีพลังกาย ความคิด อยากรู้ อยากเห็นกิจกรรมจะกระตุ้นให้นักศึกษารู้จักปรับตัวให้ดำรงชีพอยู่ในสังคมอย่าง มีความสุข นอกจากนี้ ประสบการณ์ที่สร้างสมจะช่วยให้นักศึกษาออกไปใช้ชีวิต ในสังคมได้ง่าย

2.3 จุดมุ่งหมายของกิจกรรมนิสิตนักศึกษา

การศึกษาในระดับอุดมศึกษา กิจกรรมนิสิตนักศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญ ในการพัฒนาคุณสมบัติ เสริมสร้างบุคลิกภาพและสมรรถภาพในด้านต่าง ๆ ให้ เกิดขึ้นในตัวนักศึกษา คณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2522 (อ้างถึง ในสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย, 2537) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการ ส่งเสริมกิจกรรมนิสิตนักศึกษา คือสนับสนุนให้มหาวิทยาลัยและสถาบันอุดมศึกษา จัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษาในฐานะ เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยมีจุดมุ่งหมาย ที่จะส่งเสริมประสบการณ์ทางวิชาการและวิชาชีพ ส่งเสริมพลานามัย ปกป้อง คุณธรรม และพัฒนาบุคลิกภาพอันพึงประสงค์ของนิสิตนักศึกษา เพื่อให้เป็นบัณฑิต ที่มีความเจริญงอกงาม ทั้งด้านสติปัญญาร่างกาย และจิตใจ

นอกจากนี้ อคติต่อการบดเคี้ยววิทยาลัยขอนแก่น (นพดล ทองโสภิต, 2523) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายโดยทั่วไปของกิจกรรมนิสิตนักศึกษา หรือกิจกรรมเสริมหลักสูตรว่า มุ่งไปที่นักศึกษา คือ

1. เพื่อพัฒนาตัวนักศึกษาเอง
2. เพื่อให้นักศึกษาได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยการเข้าร่วมในกิจกรรมเสริมหลักสูตร ทั้งในด้านการบำเพ็ญประโยชน์ การกีฬา สัมมนา กิจกรรมศิลปวัฒนธรรมและจริยธรรม
3. เพื่อปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม ปลูกฝังและรักษาไว้ซึ่งค่านิยมในตัวนักศึกษา ทางด้านศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และเอกลักษณ์อันดีงามของชาติ
4. เพื่อให้นักศึกษาได้นำความรู้ทางวิชาการ ไปบริการสร้างสรรค์และพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้า ทั้งในด้านวัตถุและในวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชน เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักศึกษาประชาชน และหน่วยงานทั้งของภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง
5. เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้ และมีประสบการณ์ตรงในสถานที่เป็นจริงของสังคม อันจะก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพการเปลี่ยนแปลง ในทางเศรษฐกิจและสังคมมีจิตสำนึกที่ถูกต้องดีงามและตระหนักถึงความรับผิดชอบที่พึงมีต่อสังคม
6. เพื่อเสริมสร้างค่านิยม ด้านความร่วมมือความสามัคคี ความรับผิดชอบ และความเสียสละเพื่อส่วนรวม ฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี รู้จักการวางแผน สามารถกำหนดวิธีการและขั้นตอนการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ
7. เพื่อส่งเสริมพลานามัยและพัฒนาบุคลิกภาพ
8. เพื่อให้นักศึกษาได้มีส่วนในการเผยแพร่ชื่อเสียง และเกียรติคุณของมหาวิทยาลัย

โดยสรุปแล้ว การจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษา มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ นิสิตนักศึกษามีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ คือ การพัฒนาตนเอง พัฒนาความสัมพันธ์กับสังคม ส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และส่งเสริมค่านิยมที่ดี

2.4 ปรัชญาของกิจกรรมนิสิตนักศึกษา

สถาบันอุดมศึกษา เป็นสถาบันที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศ จึงมีภาระหน้าที่ในการผลิตคนที่มีความสมบูรณ์ด้วยความรู้คู่คุณธรรม สามารถพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า การจะพัฒนานักศึกษาให้มีความเพียบพร้อมดังกล่าว จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบหลายประการ เช่น การบริหาร การเรียน การสอนและ กิจกรรม งานกิจกรรมนิสิตนักศึกษาจึงได้จัดตั้งขึ้นเพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ขั้นพื้นฐานของสถาบัน กิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักศึกษา จึงมีความสำคัญควบคู่ไปกับการเรียนการสอนที่มีอยู่ในหลักสูตร (Stroup, 1964) งานกิจกรรมนิสิตนักศึกษาเป็นงานที่สำคัญที่สุดในการพัฒนานักศึกษานอกห้องเรียน ดังนั้นแต่ละสถาบันจึงควรวางแผนหรือกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการ เพื่อเป็นหลักในการดำเนินงานทางด้านนี้ ซึ่งวัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2528) ได้กำหนดแนวปรัชญาของงานกิจกรรมนิสิตนักศึกษา ไว้ดังนี้

1. งานกิจกรรมช่วยให้นิสิตนักศึกษาแต่ละคนรู้จักตนเองมากขึ้น โดยการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ อันเป็นผลทำให้แต่ละคนสามารถพัฒนาการเรียน วิชาการ ร่างกาย จิตใจ บุคลิกภาพ วุฒิภาวะสู่ความเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

2. งานกิจกรรมช่วยเหลือและส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาจัดตั้งกลุ่มหรือชมรมที่มีความสนใจในเรื่องเดียวกัน โดยไม่คำนึงถึงเพศ เชื้อชาติ ศาสนา หรือความแตกต่างด้านการเมือง

3. การเปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษา ได้มีประสบการณ์ด้านการทำงาน ร่วมกับกลุ่ม สามารถเสนอความคิดเห็น แสดงตน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น พัฒนาความเข้าใจร่วมกัน พัฒนาความเป็นผู้นำ เสริมสร้างความสามัคคีระหว่างหมู่นิสิตนักศึกษา รู้จักการอยู่ การทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักฝึกหัดการทำงานอย่างมีระบบและฝึกความคิด ตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

4. การอ่านวาทกรรมสะดวกในการจัด และดำเนินการกิจกรรมนิสิตนักศึกษาโดยการ

- 4.1 จัดหาสถานที่เพื่อเป็นศูนย์กลางกิจกรรม ที่สำหรับประชุม และอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อการพิมพ์ การโรเนียว การจัดทำป้ายประกาศ หรือหนังสือพิมพ์

4.2 ประสานงานกับภาควิชา หรือหน่วยงานอื่น ๆ ในสถาบัน เพื่อสนับสนุนหรืออำนวยความสะดวกให้นักศึกษাজัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น หน่วยงานรักษาความปลอดภัย ตำรวจหรือจราจร เพื่อช่วยให้งานต่าง ๆ ดำเนินไปด้วยความราบรื่นเรียบร้อย มีปัญหาอุปสรรคน้อยลง

4.3 หาอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรม หรืออาจารย์ที่มีประสบการณ์ ด้านงานกิจกรรม เพื่อช่วยเหลือให้แนวคิดหรือแนะแนวทางการจัดกิจกรรมให้ สามารถจัดได้อย่างเหมาะสมน่าชื่นชม และเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป

5. การพัฒนาให้นักศึกษามีความเป็นไป รู้จักภาคภูมิใจในความ มีเอกลักษณ์ของชาติ ชื่นชมศิลปวัฒนธรรม ระเบียบประเพณี ดนตรีนาฏศิลป์ ไทย

6. การพัฒนานักศึกษาให้มีบุคลิก มีความสามัคคี มีความประพฤติ ที่ดีงามสอดคล้องกับลักษณะวัฒนธรรมของไทย และเป็นบุคคลที่มีประ โยชน์เป็น ที่ต้องการของสังคม

7. งานกิจกรรมช่วยให้นักศึกษาสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพการ เรียนการสอนและเป็นทางออก หากเกิดข้อขัดข้องใจในการศึกษา ก็สามารถ ใช้กิจกรรมเป็นเครื่องผ่อนคลายความเครียดจากการศึกษาเล่าเรียนได้

จากปรัชญาดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ต้องการให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมทั้งภายในและนอกชั้นเรียน เพื่อให้ นักศึกษาได้รู้จักตนเอง มีส่วนร่วมในการทำงาน กล้าแสดงออกอย่างมีเหตุผล ได้รับประสบการณ์ตรง ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยหล่อหลอมให้นักศึกษาเป็นผู้ที่มีความ เจริญ พร้อมทั้งจะออกไปพัฒนาประเทศชาติและ เป็นประ โยชน์ต่อสังคม

2.5 ประเภทของกิจกรรมนิสิตนักศึกษา

งานกิจกรรมนิสิตนักศึกษาเป็นงานที่มีขอบข่ายกว้างขวาง มีกิจกรรม ต่าง ๆ มากมาย ทบวงมหาวิทยาลัย (2536) ได้แบ่งประเภทของกิจกรรม นิสิตนักศึกษา ออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้

1. ด้านบำเพ็ญประโยชน์หรืออาสาพัฒนาชนบท เพื่อส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาได้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ซึ่งจะก่อให้เกิดประสบการณ์โดยตรง ในอันที่จะมีความรู้ความเข้าใจในสภาพที่แท้จริงของสังคม กระตุ้นให้ประชาชนในชนบทเห็นความสำคัญในการพัฒนา จากประสบการณ์ที่ได้รับจะทำให้ให้นักศึกษามีความสามัคคี มีความรับผิดชอบ เข้าใจรู้จักการทำงานร่วมกันเป็นทีม ฝึกการเป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดี และมีความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักศึกษาประชาชนและข้าราชการ

2. ด้านศิลปวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาอนุรักษ์ เผยแพร่ มีความภาคภูมิใจ และซาบซึ้งในศิลปวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของไทย

3. ด้านจริยธรรม เพื่อเสริมสร้างให้นักศึกษาพัฒนาบุคลิกภาพ ความเป็นผู้นำ คุณธรรมและจริยธรรม มีค่านิยมที่ถูกต้องดีงาม สามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข และมีความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติเมื่อสำเร็จการศึกษา

4. ด้านกีฬา เพื่อส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษามีทักษะในการเล่นกีฬา มีความสามัคคีมีน้ำใจเป็นนักกีฬา โดยใช้กิจกรรมกีฬาเป็นเครื่องมือในการพัฒนา และช่วยเผยแพร่ชื่อเสียงของสถาบัน

5. ด้านสัมมนากิจกรรมนิสิตนักศึกษา เพื่อให้ให้นิสิตนักศึกษา อาจารย์ และบุคลากรฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษาได้รับทราบนโยบาย ขอบข่ายการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับสถาบัน เปิดโอกาสให้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ร่วมกันพิจารณาแก้ไขปัญหา อุปสรรค และส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานกิจกรรมนิสิตนักศึกษา

นอกจากทบวงมหาวิทยาลัยได้แบ่งประเภท ของกิจกรรมนิสิตนักศึกษา ดังกล่าวข้างต้นแล้ว จินตนา บุญพันธ์ (2525) และ Prakash (1969) ได้แบ่งประเภทของกิจกรรมนิสิตนักศึกษา ดังนี้

1. กิจกรรมด้านกีฬา
2. กิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม
3. กิจกรรมด้านวิชาการ
4. กิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์
5. กิจกรรมด้านสหพันธนาการ

6. กิจกรรมด้านส่งเสริมการติดต่อสื่อสาร เช่น การปาฐกถา การอภิปราย การไต่สวน
7. กิจกรรมระหว่างมหาวิทยาลัย
8. กิจกรรมช่วยเหลือพิเศษต่าง ๆ

การจัดประเภทของกิจกรรมนิสิตนักศึกษาอาจสรุปได้ว่าเป็นการแบ่งตามวัตถุประสงค์ในการพัฒนานิสิตนักศึกษา สถาบันจะแบ่งประเภทของกิจกรรมนิสิตนักศึกษาโดยยึดแนวทางตามที่ทบวงกำหนด ได้แก่

1. ด้านบำเพ็ญประโยชน์หรืออาสาพัฒนาชนบท
2. ด้านศิลปวัฒนธรรม
3. ด้านจริยธรรม
4. ด้านกีฬา
5. ด้านสัมมนา กิจกรรมนิสิตนักศึกษา

2.6 ความหมายของอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตร

กิจกรรมนิสิตนักศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนานิสิตนักศึกษาอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตร จึงเป็นบุคคลที่จะทำให้ นิสิตนักศึกษาเป็นคนที่สมบูรณ์

ได้มีผู้ให้ความหมายของ อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตรว่า หมายถึง อาจารย์ ข้าราชการ หรือ บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งจากมหาวิทยาลัย ให้ทำหน้าที่ให้คำแนะนำปรึกษาข้อเสนอนะ และรับผิดชอบการดำเนินงานเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของนักศึกษา (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2523; สำเนา ขจรศิลป์, 2527)

นอกจากนี้ ได้มีผู้ให้ความหมายของอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตร ดังนี้

Williamson (1961) ได้ให้ความหมายว่า คือบุคคลซึ่งรับผิดชอบการจัดเตรียมโครงการกิจกรรมนักศึกษา เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำทางการบริหาร ตลอดจนประสานงานกับกลุ่มนักศึกษา ส่วน Stroup (อ้างถึงในละองวรรณโคตร, 2525) ได้ให้ความหมายว่าเป็น ผู้นำซึ่งมีส่วนร่วมรับผิดชอบกับนักศึกษาที่ไม่มีประสบการณ์ ซึ่งต้องการพัฒนาตนเอง

จากความหมายของอาจารย์ที่ปรึกษากิจการกรมเสริมหลักสูตรในเบื้องต้น อาจสรุปได้ว่า อาจารย์ที่ปรึกษากิจการกรมเสริมหลักสูตร คือ บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งจากมหาวิทยาลัย ให้ดำรงตำแหน่งอาจารย์ที่ปรึกษากิจการกรมเสริมหลักสูตร เพื่อทำหน้าที่พัฒนานิสิตนักศึกษา

2.7 ความสำคัญของอาจารย์ที่ปรึกษากิจการกรมเสริมหลักสูตร

"ฉันเบาวันฉันเขลาฉันทิ้ง
ฉันจึงมาหาความหมาย
ฉันหวังอะไรไปมากมาย
สุดท้ายให้กระต่ายฉันผ่านเดียว"

จากบทประพันธ์ของ วิฑากร เชื้อขลุ่ย จะเห็นว่านิสิตนักศึกษา เขามามหาวิทยาลัยและมุ่งหวังอะไร อาจจะค้นหาอะไรจากมหาวิทยาลัย คนในวัยรุ่นตอนปลายเป็นคนที่กำลังอยากจะค้นพบจะค้นหา หรือ อยากจะรู้ว่าตัวเองต้องการอะไรสนใจอะไร หาสิ่งที่เขาสนใจมาแต่ดั้งเดิมจะมาเปลี่ยนแปลงเอาตอนนี้ เพราะเขายังไม่ได้ลงหลักมั่นว่าเขาบ๊ิด และต้องการสนใจอะไร มีแผนการอะไรในชีวิตมีความทะเยอทะยานอยากเป็นอะไร ฉะนั้น จึงเป็นโอกาสดีที่เขาได้เข้ามาในสถาบันอุดมศึกษา เป็นแหล่งที่เขาจะได้เป็นตัวของตัวเองมากที่สุด การเข้ามาอยู่ในมหาวิทยาลัย ความเป็นตัวของตัวเองมีสูงบวกกับการที่เขาได้มาสัมผัสสัมพันธ์กับบุคคลในวัยต่าง ๆ และต่างสถานะกันที่มีความสนใจต่างจากเขาหรือเหมือนกับเขาส่งเหล่านี้จะค่อย ๆ พอร์มให้เขารู้ว่าตัวเองสนใจอะไร (ธิดารัตน์ บุญนุช และ ประกอบ คุปรัตน์, 2528)

นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในวัยระหว่าง 18 - 22 ปี โดยประมาณอันเป็นวัยที่อยู่ในช่วงของการเริ่มต้นการเป็นผู้ใหญ่ หรือช่วงของการพัฒนาการเป็นผู้ใหญ่จนถึงเป็นผู้ใหญ่เต็มทีและมีความสามารถทางพุทธิปัญญาโดยทั่วไปอยู่ในระดับสูงกว่าบุคคลในวัยเดียวกัน (ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2524) โดยธรรมชาติจะมีอารมณ์อ่อนไหว เข้ามาสู่มหาวิทยาลัยด้วยความบริสุทธิ์ตื่นเต้นกระตือรือร้นอยากรู้อยากเห็น อยากทดลองในสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ มีความพร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลงและมีอุดมคติสูงส่ง มีความรู้สึกถึงความเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งต้องการให้คนอื่นยกย่อง มองเห็นความเป็นผู้ใหญ่ และเคารพ

ความคิดเห็นของเขา (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2527)

จากลักษณะและธรรมชาติของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา มิใช่เด็กที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ คอยแต่จะรับการชี้แนะ หรือ คำบงการจากผู้ใหญ่ และขณะเดียวกันก็มีผู้ใหญ่ที่มีความรับผิดชอบ ช่วยเหลือตนเองได้พอที่จะเผชิญชีวิต หรือตัดสินใจปัญหาตามลำพัง ในทางตรงกันข้ามนิสิตนักศึกษาต้องการความรักความเห็นใจต้องการความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่ (เกษม บุญรัมย์, 2523) ดังนั้น อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตร จึงถือได้ว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อสถาบันการศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะนิสิตศึกษามีชีวิตที่ตกต่ำที่คอยรับแต่สิ่งที่อาจารย์ป้อนให้ ตามหลักสูตรที่นักบริหารหลักสูตรได้สร้างขึ้นมานักศึกษาเข้ามาในรั้วมหาวิทยาลัยด้วยความรู้สึก ความกังวล ความเครียด ในขณะที่พวกเขาฟัง คิด อ่าน เขียน และเรียนไปพร้อม ๆ กัน (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2523) และเป็นผู้ที่มีส่วนช่วยในการพัฒนานิสิตนักศึกษาให้เป็นคนที่มีความสมบูรณ์ ทั้งทางด้านวิชาการสติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกาย และจิตใจ มีความเป็นตัวของตัวเองมีเป้าหมายที่เด่นชัด มีบูรณาการในชีวิต และมีสัมพันธภาพระหว่างอาจารย์และนักศึกษา (Chickering, 1974; สำเนา ขจรศิลป์, 2525) อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับนิสิตนักศึกษา ถ้านิสิตศึกษามีศรัทธาในตัวเขาและเขาเป็น "ตัวแบบ" (model) ที่ดี ก็จะชักจูงนิสิตนักศึกษาไปในทิศทางที่ถูกต้องสร้างสรรค์ (วชิรญา บัวศรี, 2528) ซึ่งเท่ากับเป็นการช่วยผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพสนองต่อสังคมและประเทศชาติ

อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตร เปรียบเสมือนกุญแจดอกสำคัญที่จะทำให้กิจกรรมต่าง ๆ ไปสู่ความสำเร็จ อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตรต้องมีคุณสมบัติเหมาะสมและสนใจในงานหากอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตรขาดความสามารถและขาดความเอาใจใส่ ย่อมจะเอื้อประโยชน์ต่องานกิจกรรมน้อย และอาจเป็นผู้ทำลายกิจกรรมนักศึกษาลงทีละน้อยด้วยตัวของเขาเอง

อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตร จึงเป็นตัวจักรสำคัญที่สุดในการพัฒนานักศึกษาให้ถึงพร้อมซึ่งความสมบูรณ์ทางด้านสติปัญญา และความเป็นคนที่มีคุณค่ามีประโยชน์ต่อสังคมไทย (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2524)

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็น ผู้ที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ในการกำหนดทิศทางของกิจกรรมนักศึกษาให้บรรลุ ตามวัตถุประสงค์ และช่วยพัฒนานักศึกษาให้ถึงพร้อมทั้งทางด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ สังคม เพื่อให้เป็นผู้ที่มีความรู้คู่คุณภาพ เป็นทรัพยากร มนุษย์ที่พร้อมจะออกไปรับใช้สังคมและประเทศชาติ

2.8 จรรยาบรรณของอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตร

จรรยาบรรณเปรียบประหนึ่งหลักหรือแนวทางให้ยึดถืออาจารย์ที่ปรึกษา กิจกรรมเสริมหลักสูตรควรมีจรรยาบรรณเป็นหลักในการดำเนินงาน เพราะ จรรยาบรรณเปรียบเสมือนหลักยึดในการประพฤติ ปฏิบัติ และเป็นความจำเป็น ของอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จะต้องเอาจริงเอาจังในเรื่องนี้

สมาคมกิจการนักศึกษา (Student Affairs Association) ของประเทศสหรัฐอเมริกา ได้กำหนดจรรยาบรรณสำหรับบุคลากรด้านกิจการ นักศึกษาเพื่อให้สมาชิกของสมาคมใช้เป็นหลัก และแนวทางในการปฏิบัติงาน ด้านกิจการนักศึกษา โดยได้กำหนดคุณภาพที่พึงปรารถนาของบุคลากรฝ่าย กิจการนักศึกษาไว้ดังนี้

1. ควรมีความรู้ ความสามารถ ในการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนประสานงานกับบุคลากรในระดับต่าง ๆ และนักศึกษาได้เป็นอย่างดี
2. มีความสามารถในการพัฒนานักศึกษา
3. ควรมีทักษะทางการวางแผน ฝึกอบรม การประเมินผล และมีความเข้าใจในปรัชญาของสโมสรนักศึกษาและปรัชญาของสถาบัน
4. ควรมีความสนใจเป็นพิเศษในด้านการพัฒนาวิชาชีพ และพัฒนาบุคคล
5. ควรพัฒนาภาวะผู้นำของตนเอง
6. มีความเข้าใจในกระบวนการกลุ่ม และความสามารถที่จะทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพกับกลุ่มต่าง ๆ
7. มีความสามารถในการวิเคราะห์ ตีความ ความเป็นไปของนักศึกษาและมีความสนใจในกิจการของสถาบัน

สำหรับนักการอุดมศึกษาและนักวิชาการศึกษาของประเทศไทย ได้กำหนดจรรยาบรรณของอาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจการนักศึกษา ไว้ดังนี้

1. อาจารย์ที่ปรึกษากิจการเสริมหลักสูตร เป็นผู้ชี้แนะแนวทางการทำกิจกรรมให้กับนักศึกษา ไม่ใช่ผู้ควบคุมหรือกำกับนักศึกษา นักศึกษาควรมีอิสระในการคิดทำกิจกรรม ถ้านักศึกษามีความสามารถสูง อาจารย์ที่ปรึกษาก็เพียงแต่ให้คำแนะนำ และเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ตัดสินใจ และดำเนินการด้วยตนเอง แต่ถ้านักศึกษามีความสามารถต่ำค่อนข้างช้า อาจารย์ที่ปรึกษาต้องมีหน้าที่กระตุ้นเตือนแนะนำให้มากขึ้น บางครั้งอาจต้องลงมือปฏิบัติบ้าง
2. อาจารย์ที่ปรึกษากิจการเสริมหลักสูตร ต้องพึงระลึกไว้เสมอว่าตนเป็นตัวแทนสถาบันต้องวางตัวเป็นกลาง มีใจเป็นธรรม เป็นผู้ประสานงาน และเป็นผู้สร้างความเข้าใจอันดีระหว่างสถาบันกับนักศึกษา
3. มีความรับผิดชอบ จริงใจ เสียสละเวลา และความสุขส่วนตัวบ้างเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมส่วนรวมของนักศึกษา ไม่ทอดทิ้งให้นักศึกษาคำเนินกิจกรรมตามลำพัง
4. อาจารย์ที่ปรึกษากิจการเสริมหลักสูตร จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับสถาบันของตนเอง ต่ออุดมการณ์ของกิจกรรมที่ตนรับผิดชอบ ต่องานที่ทำ ต่อเพื่อนร่วมงานและต่อนักศึกษา
5. ประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษา เพื่อนักศึกษาจะใช้เป็นแบบอย่างในการดำเนินงานได้
6. อาจารย์ที่ปรึกษากิจการเสริมหลักสูตร ควรตระหนักถึงบทบาทภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบ
7. รู้จักสำรวจและพัฒนาตนเอง ให้เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยการเป็นผู้นำกิจกรรมนักศึกษาที่ดี คือ มีบุคลิกภาพดี มีความเป็นผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความรักชาติ และรักศิลปวัฒนธรรมไทย มีธรรมะในวาจา และมีลักษณะของการเป็นนักกิจกรรมที่ดี (กนกวรรณ จันทนะมงคล, 2534; วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2528; ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์, 2534)

จากจรรยาบรรณของอาจารย์ที่ปรึกษากิจการเสริมหลักสูตร ดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า อาจารย์ที่ปรึกษากิจการเสริมหลักสูตรต้องตระหนักถึงบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบ เป็นผู้ชี้แนะแนวทางการทำกิจกรรม เป็นสื่อกลางสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างนักศึกษาและสถาบัน และเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับนักศึกษา

2.9 คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตร

อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยให้การจัดกิจกรรมนิตินักศึกษา สามารถดำเนินไปได้ด้วยความราบรื่น สำเร็จตามวัตถุประสงค์ ได้มีผู้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา ไว้ดังต่อไปนี้

Robert (1979) ได้ให้ความเห็นว่า ผู้ที่จะมาทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตรควรเป็นผู้ที่ได้รับการฝึกฝนมาอย่างดี เป็นนักการศึกษา เป็นอาจารย์คนหนึ่งของสถาบัน ซึ่งจะมีประสบการณ์ทางด้านการสอน มีตำแหน่งหน้าที่ประจำโดยมีส่วนร่วมในคณะกรรมการบริหารต่าง ๆ ของสถาบัน เช่น คณะกรรมการวิจัย คณะกรรมการบริหารหลักสูตร คณะกรรมการดำเนินการรับนักศึกษา แต่จะต้องมีเวลาส่วนหนึ่งเพื่อให้นักศึกษาเข้าปรึกษาหารือได้

นักวิชาการและนักการอุดมศึกษาของไทยได้ให้ความเห็นว่า อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตรควรมีคุณลักษณะ ดังนี้

1. มีความสนใจและมีความรู้เรื่องกิจกรรมนิตินักศึกษา
2. รู้จักเสียสละทั้งกำลังกาย กำลังใจ กำลังทรัพย์ และกำลังความคิด
3. มีมนุษยสัมพันธ์ดี
4. เข้าใจลักษณะและธรรมชาติของนิตินักศึกษา
5. มีบุคลิกภาพดี
6. มีความมั่นคงทางอารมณ์
7. มีความเต็มใจที่จะมาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตร และมีความจริงใจต่อนักศึกษา
8. มีคุณธรรมและมีความประพฤติดี เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับนักศึกษา
9. มีเวลาให้กับนักศึกษาและรู้จักการบริหารเวลา
10. มีโลกทัศน์กว้าง ขอบรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
11. มีวิธีปฏิบัติด้วยความยืดหยุ่น และพยายามหาทางออกให้นิตินักศึกษาได้อย่างเหมาะสม

12. มีความกว้างขวาง ทั้งในด้านความรู้รอบตัวและการรู้จักผู้คน
13. รู้จักใช้เทคนิคการแนะแนว
14. มีธรรมะในวาจา

(มนตรี แยมกลีกร, 2534; วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2528; สุขุม นวลสกุล, 2534; สฐี บุรณนิต, 2534; สำเนา ขจรศิลป์, 2525)
นอกจากนี้ Berman (1978) ได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่าอาจารย์ที่ปรึกษาในฐานะผู้นำทางกิจกรรมนิสิตนักศึกษาจะต้องมีทักษะในเรื่องต่อไปนี้

1. ทักษะในเรื่องของกระบวนการกลุ่ม
2. ทักษะในเรื่องการเงินและการบัญชี
3. ทักษะในเรื่องระบบงานและระบบราชการ
4. ทักษะในเรื่องการจัดโปรแกรมต่าง ๆ

อาจสรุปได้ว่า คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตร ที่ดีนั้นควรมีคุณลักษณะ 4 ประการ คือ

1. ด้านคุณสมบัติส่วนบุคคล
2. ด้านความรู้และความสามารถ อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตรควรเป็นผู้ที่มีความรู้และความสามารถในเรื่องต่าง ๆ เพื่อให้การจัดกิจกรรมและนักศึกษามีพัฒนาการที่ดี ดังต่อไปนี้

- 2.1 มีความรู้และเข้าใจในลักษณะกิจกรรมที่รับผิดชอบ
- 2.2 มีความรู้และความสามารถเกี่ยวกับระเบียบ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้องกับกำเนินกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- 2.3 มีความรู้และเข้าใจ ในบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตร
- 2.4 มีความรู้และเข้าใจ ในลักษณะและธรรมชาติของนิสิตนักศึกษา
- 2.5 มีความรู้และความสามารถในการแนะแนว และให้คำปรึกษา

3. ด้านบุคลิกภาพ อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตร ควรเป็นผู้ที่มีบุคลิก มนุษย์สัมพันธ์ดี มีความเป็นกันเอง จะทำให้นักศึกษาเกิดความเชื่อถือศรัทธาอยากจะเข้าไปขอคำแนะนำปรึกษาด้วยดีจริงใจ หากอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ที่รักษาเวลา มีความมั่นคงในอารมณ์ สามารถสื่อสารเข้าใจ

ง่าย จะช่วยกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดความสนใจอยากทำกิจกรรมยิ่งขึ้น และสามารถช่วยเหลือแนะนำได้ เมื่อนักศึกษาเผชิญกับอุปสรรค

4. ด้านประสบการณ์ อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นผู้ที่มีประสบการณ์หลากหลายในเรื่องของกิจกรรมนิสิตนักศึกษา จะส่งเสริมหรือผลักดันให้การจัดกิจกรรมประสบผลสำเร็จ และนักศึกษาได้เกิดการเรียนรู้แบบอย่างที่ดี

2.10 บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตร

นักวิชาการศึกษาและนักสังคมวิทยา ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท ไว้ดังนี้

พัทยา สายทุ (2524) ได้อธิบายว่าบทบาทหน้าที่ คือ สิ่งที่ทำให้เกิดความเป็น "บุคคล" และเปรียบได้เหมือน "บท" ของตัวละครที่กำหนดให้ผู้แสดงในละคอนในเรื่องนั้น ๆ เป็นตัวอะไร มีบทบาทหน้าที่ที่จะต้องแสดงอย่างไร ถ้าแสดงผิดบทหรือไม่สมบทก็อาจเปลี่ยนตัวไม่ให้แสดงไปเลย ในความหมายเช่นนี้บทบาทก็คือ การกระทำต่าง ๆ ที่ "บท" กำหนดไว้ให้ผู้แสดงต้องทำ ครอบคลุมที่ยังอยู่ในบทนั้น ซึ่งสอดคล้องกับ ภิญญู สาร (2516) ได้ให้ความเห็นว่าบทบาทหน้าที่ หมายถึง ความมุ่งหวัง (Expectation) ที่บุคคลในตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งควรจะทำ หรือแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมา ในสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง บทบาทหน้าที่ (Role) มีความคู่อยู่กับตำแหน่งที่บุคคลดำรงอยู่เสมอ

นอกจากนี้ บทบาทยังเป็นแบบแผนที่สัมพันธ์กับสถานภาพทางสังคม ดังนี้

1. บทบาทในด้านโครงสร้างสังคม (Social Structure) หมายถึง บทบาทที่สังคมได้คาดหวังของบุคคลที่ครองอยู่ในตำแหน่งนั้น

2. บทบาทตามการรับรู้ (Perceived Role) เป็นบทบาทที่แสดงออกโดยการวินิจฉัยของคน กล่าวคือ บุคคลแต่ละคนนั้นจะมีความเชื่อแตกต่างกัน มีการรับรู้ต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน ภาพพจน์ที่เกิดขึ้นของแต่ละคนที่แตกต่างกัน ดังนั้น บทบาทที่แสดงออกจึงเป็นไปในทิศทางที่อาศัยสิ่งที่ตนรับรู้เป็นพื้นฐาน

3. บทบาทที่ปฏิบัติจริง (Performed Role) เป็นบทบาทที่แต่ละบุคคลได้ปฏิบัติจริง บางครั้งการแสดงบทบาทก็เป็นเรื่องที่อยู่นอกเหนือจากความคาดหวังอาจจะขึ้นอยู่กับภาระหน้าที่ที่เกิดจากการเรียนรู้ของบุคคลที่อยู่ในสถานการณ์แห่งการปะทะสังสรรค์ นอกจากนั้น อาจขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพเฉพาะตัวและประสบการณ์ในอดีตของเขาด้วย (Broom and Selznick, 1979 และ ไพบูลย์ ช่างเรียน, 2516)

สถาบันอุดมศึกษา นอกจากจะมีภาระหน้าที่ทางการเรียนการสอนแล้ว งานด้านกิจการนิสิตนักศึกษาถือว่าเป็นภารกิจที่มีความสำคัญต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษาทัดเทียมกับงานด้านการเรียนการสอน ดังนั้น อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา นอกจากจะมีบทบาทนอกเหนือไปจากการสอนการวิจัยแล้ว ยังมีบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบงานด้านกิจการนิสิตนักศึกษาอีกด้วย อันจะทำให้ภารกิจของสถาบันอุดมศึกษามีการดำเนินต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ

อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมนักศึกษานั้น ถือได้ว่าเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับนิสิตนักศึกษามากที่สุดและมีโอกาสถ่ายทอดความรู้สึคนึกคิด ความคิดเห็น ทศนคติ ตลอดจนประสบการณ์ต่าง ๆ ให้นักศึกษาได้มากกว่าอาจารย์ท่านอื่นๆ นอกจากนั้น เนื้อหาเรื่องราวของการเสนอแนะหรือสนทนากัน ก็ยังไม่เป็นเรื่องหนักเหมือนกับการเป็นที่ปรึกษาทางวิชาการ เพราะโดยพื้นฐานนักศึกษาที่ตัดสินใจมาเลือกทำกิจกรรมในแต่ละประเภท มักจะมีความชอบเป็นพื้นฐานเดิมอยู่แล้ว ดังนั้นบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมนักศึกษาจึงมีอิทธิพลอย่างสูงในหลายด้าน ดังต่อไปนี้

1. บทบาทต่อตนเอง ในฐานะที่อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมนักศึกษาต้องคลุกคลีเรียนรู้ชีวิตจิตใจของนักศึกษา โดยเฉพาะกับผู้นำนักศึกษา โอกาสของความใกล้ชิดสนิทสนมนั้นจะทำให้นักศึกษาได้มองเห็นการปฏิบัติตนบุคลิกภาพ และจริยธรรมของอาจารย์ที่ปรึกษาได้เป็นอย่างมาก อาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจกรรมนักศึกษาจึงมีบทบาทต่อตนเอง ในแง่ของการพัฒนาตนเองในด้านบุคลิกภาพและจริยธรรม เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักศึกษา

2. บทบาทต่อนักศึกษา กิจกรรมนักศึกษานั้นต้องเป็นงานริเริ่มสร้างสรรค์จากนักศึกษา แต่แนวทางหรือกระบวนการ ในการดำเนินกิจกรรมควรอย่างยิ่งที่อาจารย์ที่ปรึกษาต้องมีแนวคิด ความรู้ ประสบการณ์มากพอที่จะให้คำแนะนำ ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะ ในอันที่จะปรับปรุงกระบวนการของกิจกรรม

นักศึกษาที่คิดขึ้น ให้มีความเหมาะสมดีงาม ถูกต้องตามเป้าหมายของกิจกรรมนักศึกษา ซึ่งจะส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีในหมู่นักศึกษา รู้จักช่วยเหลือเพื่อนที่มีปัญหาทางด้านการเรียน รู้จักวิธีแก้ปัญหาความขัดแย้ง มีสุนทรียะทางอารมณ์และซาบซึ้งทางวัฒนธรรม นอกจากนี้ ควรจัดโครงการเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำ และส่งเสริมการใช้ชีวิตอย่างมีความสุขในสถาบัน

3. บทบาทต่อสถาบันการศึกษา กิจกรรมนักศึกษานับได้ว่าเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งที่จะส่งผลต่อภาพพจน์ของสถาบัน จึงควรให้ความร่วมมือในการบริหารสนับสนุนนโยบายของสถาบัน ปรับปรุงการบริการโครงการต่าง ๆ ของสถาบันพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรทางการเงิน ซึ่งฝ่ายกิจการนักศึกษารับผิดชอบให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสนับสนุนให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารสถาบัน เพื่อให้กิจกรรมนักศึกษาได้กระทำได้ไปในแนวทางที่สร้างสรรค์สังคม และพัฒนาความคิด บุคลิกภาพ จริยธรรมนักศึกษาแล้ว สังคมย่อมสรรเสริญและยอมรับ ในทางตรงกันข้าม หากกิจกรรมนักศึกษากระทำได้ไปในแนวทางที่ไม่เหมาะสม ไม่สร้างสรรค์ ผลเสียย่อมสะท้อนมาถึงสถาบันการศึกษาอย่างแน่นอน ดังนั้น บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมนักศึกษา ขอนี้ันว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งดังจะพบได้ว่า เมื่อใดเกิดเรื่องไม่ดีขึ้นกับกิจกรรมนักศึกษาแล้ว ผู้ที่ต้องชี้แจงเป็นคนแรกคืออาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมนักศึกษา

4. บทบาทต่อสังคม ประเทศชาติ กิจกรรมนักศึกษาเป็นกิจกรรมการแสดงออกของคนหนุ่ม-สาว ที่กำลังมีไฟ มีความคิดที่จะสร้างความยุติธรรมให้เกิดในสังคมเต็มร้อยเปอร์เซ็นต์ ดังนั้น แนวความคิดหรือความพยายามในบางครั้งของนักศึกษาจึงออกจะรุนแรง ก้าวร้าว หรือบางครั้งเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวเนื่องกับแนวความคิดทางการเมือง จัดต่อกฎหมายบ้านเมือง ดังนั้น อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมนักศึกษาจึงต้องคำนึงถึงความมั่นคงของชาติเป็นสำคัญ (มนตรี แยมกลีกร, 2534 และ Barr, 1990)

ทบวงมหาวิทยาลัย (2522) ในฐานะเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแลมหาวิทยาลัย ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมนักศึกษาว่า คือ ผู้ที่รับทราบและดำเนินการตามนโยบายของสถาบัน ให้คำแนะนำในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ตนเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา การจัดกิจกรรมทั่วไปส่งเสริม

สนับสนุนและเข้าร่วมกิจกรรม เป็นผู้ประสานงานระหว่างนิสิตนักศึกษา กับหน่วยงานอื่น ๆ ควบคุมดูแลความเรียบร้อยของกิจกรรม และเสนอแนะให้ความเห็นชอบแก่คณะกรรมการฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัย หรือสถาบัน

สำหรับมหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี และได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตรว่ามีหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำ คุุณการปฏิบัติกิจการต่างๆ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์(มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2537; มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2537; มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2537; สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, 2536)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2538) ได้กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตร ดังนี้

1. ให้คำปรึกษา แนะนำ กำกับดูแล การดำเนินกิจกรรมของชมรมอย่างใกล้ชิด
 2. เป็นผู้ประสานงานระหว่างชมรมกับฝ่ายกิจการนิสิต
 3. คุุณการใช้จ่ายของชมรมให้เป็นไปตามระเบียบของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วยการเงินและการงบประมาณของสโมสรนิสิต
 4. เสนอแนะข้อพิจารณาต่อฝ่ายกิจการนิสิต และจัดทำสรุปผลการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษาชมรมในรอบปีต่อฝ่ายกิจการนิสิต เมื่อครบวาระการดำรงตำแหน่ง
 5. บั้บยั้งการดำเนินกิจกรรมของชมรม ในกรณี que เห็นว่าขัดต่อระเบียบข้อบังคับประกาศหรือคำสั่งของมหาวิทยาลัย ตลอดจนการกระทำใด ๆ อันเป็นการเสื่อมเสียต่อมหาวิทยาลัย
 6. ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิตมอบหมาย
- มหาวิทยาลัยศิลปากร (2535) กำหนดให้อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตรมีหน้าที่ดังนี้
1. ให้คำปรึกษา แนะนำ และคุุณการดูแลความเรียบร้อยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมของคณะหรือชมรมแล้วแต่กรณี ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดกิจกรรมเป็นไปตามกฎหมายนโยบาย ระเบียบ ข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

2. เสนอความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมของคณะหรือชมรม แล้วแต่กรณี เพื่อประกอบการพิจารณาของมหาวิทยาลัย

3. เข้าร่วมการประชุมคณะกรรมการนักศึกษาประจำคณะ หรือคณะกรรมการหรือคณะกรรมการชมรมแล้วแต่กรณีแต่ไม่มีสิทธิ์ออกเสียง เพื่อการนี้ให้คณะกรรมการนักศึกษาประจำคณะหรือคณะกรรมการชมรมแล้วแต่กรณี เสนอวาระการประชุมต่ออาจารย์ที่ปรึกษาของคณะ หรืออาจารย์ที่ปรึกษาของชมรมแล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาเข้าที่ประชุม

4. ปฏิบัติหน้าที่ตามที่มหาวิทยาลัยมอบหมาย

อาจสรุปได้ว่าบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตรสามารถแบ่งออกเป็น 4 ด้านใหญ่ ๆ ดังนี้

1. ด้านการให้คำแนะนำปรึกษา
2. ด้านการควบคุมดูแล
3. ด้านการประสานงาน
4. ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับนักศึกษา

2.11 การเลือกสรรอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตร

สถาบันอุดมศึกษาเป็นชุมชนที่กว้างใหญ่ไพศาล และสลับซับซ้อนมากมาย เพราะฉะนั้น กิจกรรมนิสิตจึงเป็นกิจกรรมที่สลับซับซ้อน มีเวลาที่เปลี่ยนแปลง (Dynamic) อยู่ตลอด (วิจิตร สินศิริ, 2528) อาจารย์ที่ปรึกษาของนิสิตนักศึกษาในด้านกิจกรรม บุคคลกลุ่มนี้เป็นปัจจัยสำคัญยิ่งในการจัดกิจกรรมให้ได้ผล จึงต้องเลือกเฟ้นอย่างพิถีพิถันจากผู้ที่มีคุณภาพ และคุณสมบัติเหมาะสมจริง ๆ (วชิรญา บัวศรี, 2528) เป็นการกระทำด้วยใจรักมีความสุขในการดำเนินกิจการนี้ (แบร์, 2528) มีความศรัทธาในเรื่องนี้โดยเฉพาะมีน้ำใจ รักสนุก ชอบพอกับนิสิตสนใจเรื่องของพฤติกรรมมนุษย์ที่เปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากการกระทบของสิ่งแวดล้อม (วิจิตร สินศิริ, 2528)

อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตร เมื่อได้ตัวมาแล้วก็ต้องมีการสัมมนาเพื่อให้ทุกคนแจ่มแจ้งในปรัชญาของการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษา นโยบายของมหาวิทยาลัย กระบวนการต่าง ๆ ที่เป็นระบบ ระเบียบ การใช้จ่ายเงินของทางราชการ ฯลฯ เพราะผู้ที่มาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษามากไม่ค่อย

รู้ระเบียบต่าง ๆ ทำให้อาจเกิดปัญหาในการปฏิบัติงาน มีอาจารย์ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเป็นจำนวนมากที่ปฏิเสธ ไม่ยอมทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาด้านกิจกรรม เพราะทนความจุกจิกของแบบแผนต่าง ๆ ไม่ได้ ทางมหาวิทยาลัยก็ต้องจัดหาวิธีการให้เขาทำงานได้สะดวก จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ให้เพียงพอที่จะทำงานให้ได้ผล และมีระบบการให้รางวัล (วชิรญา บัวศรี, 2528) ควรให้มีใบประกาศนียบัตรแจกโดยเฉพาะบุคคลเหล่านี้ที่มีคุณสมบัติที่จะไปทำงานด้านกิจการนิสิตนักศึกษาได้แล้ว ไม่ใช่อยู่ ๆ จะเอาใครที่ไหนอะไรไม่รู้ มาทำงาน เพราะมันเป็น Professional หนึ่งที่เป็นวิชาชีพชั้นสูงเหมือนกัน (วิจิตรสินศิริ, 2528)

ขงจื้อ ได้กล่าวไว้ว่า "การเลือกทั้งหลายในโลกนี้ไม่มีอะไรยากเท่ากับการเลือกคน" การเลือกสรรจะมีประสิทธิภาพเพียงใดนั้น บ่มขึ้นอยู่กับการสรรหาเป็นปัจจัยสำคัญ ในกรณีที่การสรรหาสามารถได้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถตามที่ต้องการการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ คงเป็นไปตามวัตถุประสงค์

วิลาส สิงหวีสัย (2528) ได้ให้คำจำกัดความของการเลือกสรรว่า หมายถึงการพิจารณาบุคคลที่ได้ทำการสรรหามาทั้งหมดและทำการคัดเลือกบุคคลที่เหมาะสมที่สุดไว้ โดยมีหลักการเลือกสรรคือเลือกสรรคนดีที่สุดเท่าที่จะมีในบรรดาผู้ที่มีความประสงค์จะมาดำรงตำแหน่ง เพื่อให้เข้าหลักที่ว่า "put the right man on the right job" หรือ การบรรจุและแต่งตั้งคนให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่

การเลือกสรรอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตรแต่ละสถาบัน จะมีความเหมือนและแตกต่างกันบ้าง ดังนี้

1. มหาวิทยาลัยขอนแก่น(2538) กำหนดไว้ในข้อบังคับมหาวิทยาลัยขอนแก่น ว่าด้วยองค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2523 มหาวิทยาลัยจะได้จัดให้มีอาจารย์ที่ปรึกษาของสโมสรนักศึกษา สภานักศึกษา คณะกรรมการสโมสรนักศึกษา คณะ และชมรมต่าง ๆ

2. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2537) กำหนดไว้ในระเบียบมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ว่าด้วยองค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พุทธศักราช 2523 เห็นควรให้มีอาจารย์ที่ปรึกษา แต่มิได้ระบุชัดว่าอาจารย์ที่ปรึกษาจะต้องเป็นอาจารย์หรือข้าราชการ

3. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2537) กำหนดไว้ในระเบียบมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ว่าด้วยองค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พ.ศ.2523 ว่าทุกชมรมจะต้องมีอาจารย์ที่ปรึกษาที่เป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับจากชมรมและมหาวิทยาลัย และอาจารย์ที่ปรึกษา ได้แก่ อาจารย์หรือข้าราชการที่มหาวิทยาลัยแต่งตั้ง

4. มหาวิทยาลัยศิลปากร (2535) กำหนดไว้ในข้อบังคับมหาวิทยาลัยศิลปากร ว่าด้วยสโมสรนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ.2521 ให้มีอาจารย์ที่ปรึกษาของแต่ละชมรม ตามจำนวนที่ชมรมนั้น ๆ กำหนดโดยให้สมาชิกของชมรมนั้น ๆ ร่วมกันเสนอชื่ออาจารย์ประจำ ซึ่งมีความสนใจเป็นพิเศษในชมรมนั้น ๆ จำนวนไม่น้อยกว่าสองเท่าของอัตราที่กำหนด ต่อรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา เพื่อพิจารณาคัดเลือกบุคคลเหล่านั้นเสนอมหาวิทยาลัยเพื่อแต่งตั้ง ในกรณีที่รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาหรือคณะไม่เห็นด้วยกับรายชื่อ ที่คณะกรรมการนักศึกษาประจำคณะของคณะนั้นเสนอแล้วแต่กรณี ให้สมาชิกชมรมหรือคณะกรรมการนักศึกษาประจำของคณะดังกล่าวนั้น เสนอรายชื่อต่อรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา หรือคณะแล้วแต่กรณีใหม่ภายในเจ็ดวันนับแต่วันได้รับหนังสือไม่เห็นด้วยกับรายชื่อที่เสนอไปนั้น

5. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (2536) กำหนดไว้ในข้อบังคับของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ว่าด้วยกิจกรรมนักศึกษา พ.ศ.2534 ให้คณะอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมนักศึกษา โดยกองกิจการนักศึกษา เป็นผู้เสนอแต่งตั้งจากข้าราชการประจำภายในสถาบัน ประกอบด้วยอาจารย์ที่ปรึกษาของสภานักศึกษาและองค์การนักศึกษา โดยมีรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาเป็นประธาน และให้อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม ชมรมละ 1 คน โดยมีรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา เป็นประธานคณะอาจารย์ที่ปรึกษา

อาจสรุปได้ว่า การเลือกสรรอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตรมาจากอาจารย์หรือข้าราชการ โดยความเห็นชอบขององค์การนักศึกษา และหรือมหาวิทยาลัย/สถาบัน แล้วเสนอมหาวิทยาลัย/สถาบันแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตร

2.12 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะ บทบาท และการเลือกสรรอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตรพบว่า มีผลงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ละออ ชุติการ (2520) ได้ทำการวิจัย เรื่องบทบาทของอาจารย์ในวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร โดยศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษา นิสิตนักศึกษา เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาในวิทยาลัยครู ในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม มีความคิดเห็นตรงกันว่า อาจารย์ที่ปรึกษาควรมีคุณลักษณะตรงกัน 2 ด้าน ดังนี้

1. ด้านบุคลิกภาพ ได้แก่ ลักษณะนิสัย ลักษณะทางด้านอารมณ์ จะต้องวางตัวให้เหมาะสมกับกาลเทศะ ใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา และมีมนุษยสัมพันธ์

2. ด้านความรู้ความสามารถ อาจารย์ที่ปรึกษาควรมีความรู้กว้างขวาง มีความสามารถทางด้านการให้คำปรึกษา

นฤพรรณ วลิสุพรรณ (2529) ได้ทำการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษา และนิสิตนักศึกษา เกี่ยวกับบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา กิจกรรมนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ โดยทำการสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจกรรมนิสิตนักศึกษา และนิสิตนักศึกษาที่ดำเนินกิจกรรมนิสิตศึกษาค่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจกรรมนิสิตนักศึกษา จากมหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวน 9 แห่ง จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 291 คน ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม มีความเห็นตรงกันว่า อาจารย์ที่ปรึกษาได้มีบทบาทโดยรวม ๆ อยู่ในระดับปานกลาง แต่มีบางข้อในด้านการสอนและให้คำปรึกษา ที่มีความเห็นตรงกันว่า อาจารย์ที่ปรึกษาได้มีบทบาทอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ การจัดวิชาการเพิ่มเติมเป็นพิเศษให้นิสิตนักศึกษาในชมรม ในด้านบทบาทที่คาดหวังของอาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจกรรมนิสิตนักศึกษา มีความเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาควรมีบทบาทในด้านต่าง ๆ โดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงของอาจารย์ที่ปรึกษา ทั้ง 3 กลุ่มมีความคิดเห็น

แตกต่างกันในทุกด้าน ส่วนบทบาทที่คาดหวังของอาจารย์ที่ปรึกษาพบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกัน 4 ด้าน คือ ด้านการควบคุมดูแล ด้านการสอน และให้คำปรึกษา ด้านบุคลิกภาพและด้านความสามารถ ส่วนด้านการประสานงาน และด้านความรู้และประสบการณ์นั้นพบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และให้ข้อเสนอแนะว่า ควรจัดอบรมสัมมนาเกี่ยวกับบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อนำข้อมูลมากำหนดนโยบายและการวางแผน ตลอดจนการจัดหางบประมาณ เพื่อเป็นค่าตอบแทนในการดำรงตำแหน่งของอาจารย์ที่ปรึกษา สำหรับอาจารย์ที่ปรึกษานั้น ควรได้ศึกษาถึงบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาให้ชัดเจน เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงาน และควรให้ความสนใจและเอาใจใส่การดำเนินงานกิจกรรมของนิสิตนักศึกษาอย่างใกล้ชิด

นักรบ ระวีการณ์ (2530) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเอกชน โดยสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์ และนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเอกชน 5 แห่ง ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอาจารย์ที่ปรึกษาพบว่า ในสภาพปัจจุบันอาจารย์ที่ปรึกษาสโมสรมาจากความเห็นชอบของฝ่ายกิจการนักศึกษา ส่วนอาจารย์ที่ปรึกษาชมรมมาจากการเลือกของคณะกรรมการชมรม ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษามีความเห็นตรงกันว่า อาจารย์ที่ปรึกษาสโมสรมาจากการเลือกสรรของสโมสรและมหาวิทยาลัยฝ่ายละเท่า ๆ กัน

ประคับ นิลพงา (2522) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนกลาง โดยสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาจากวิทยาลัยครูในกรุงเทพฯ 6 สถาบัน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 924 คน ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนกลาง ไม่แตกต่างกัน แต่ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาในแต่ละสถาบันแตกต่างกัน และพบว่าชั้นปีและเพศของนักศึกษามีได้ทำให้ความคิดเห็นของนักศึกษาแตกต่างกัน ผู้วิจัยสรุปปัญหาของการจัดและดำเนินงานกิจกรรมนักศึกษา ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอาจารย์ที่ปรึกษาดังนี้

1. ไม่มีการเตรียมอาจารย์ใหม่ ในการจะ ไปรับผิดชอบกิจกรรมนักศึกษา

2. อาจารย์ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา ไม่ได้รับความสนใจจากวิทยาลัยในการพิจารณาเรื่องชั่วโมงการทำงาน

Shandley (1970) ได้ศึกษาการวางแผนพัฒนาองค์การนักศึกษาของมหาวิทยาลัย สรุปผลการศึกษาพบว่า การนำเอาอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยมาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาขององค์การนักศึกษาเป็นสิ่งที่นักศึกษาต้องการมากที่สุด

Elliot (1974) ได้ศึกษาวิธีการที่มหาวิทยาลัยใช้ในการดำเนินการเกี่ยวกับการได้มาซึ่งอาจารย์ที่ปรึกษาขององค์การนักศึกษา โดยทำการศึกษาจากมหาวิทยาลัย จำนวน 8 สถาบัน พบว่ามีอยู่ 7 สถาบันที่มีอาจารย์ที่ปรึกษาองค์การนักศึกษา และในจำนวน 7 แห่งนี้ มีเพียงแห่งเดียวเท่านั้นที่มหาวิทยาลัยเป็นผู้แต่งตั้งขึ้นเอง ส่วนอีก 6 สถาบันนั้น นักศึกษาเป็นผู้เลือกอาจารย์ที่ปรึกษาเอง และอาจารย์ที่ปรึกษาเหล่านี้ ไม่ได้รับการฝึกฝนเพื่อทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาโดยเฉพาะ และเมื่อมีความจำเป็นผู้บริหารจะเป็นผู้สรรหาเอง

คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ โดยพณีสปริชานนท์ สำเนาวั ขจรศิลป์ สมภพ ถาวรยิ่ง และอนันตชัย เชื้อนธรรม (2527) ได้ทำการวิจัยเรื่องกิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือนอกหลักสูตรของนักศึกษาในสถาบันระดับอุดมศึกษา โดยศึกษาสภาพทั่วไปและปัญหาขององค์กรเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตร หรือนอกหลักสูตร ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา จากผู้บริหารกิจการนักศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาชมรมกิจกรรมนักศึกษา นักศึกษาที่เคยเป็นผู้นำหรือเป็นผู้นำกลุ่มกิจกรรม และนักศึกษาทั่วไปในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพการดำเนินงาน อาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจกรรมนักศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ชมรมส่วนมากจะมีอาจารย์ชมรมคอยให้คำแนะนำอยู่เสมอ โดยจะมีอาจารย์ที่ปรึกษาชมรมจำนวน 1-2 คน เป็นเปอร์เซ็นต์มากที่สุด การแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาชมรมในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยนั้น นักศึกษาจะเป็นผู้เสนอรายชื่อขึ้นมาเพื่อให้สถาบันแต่งตั้งเป็นส่วนใหญ่ อาจารย์ที่ปรึกษาเพียง 1 ชมรมเท่านั้น และสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ส่วนใหญ่ ก็ยังมิได้กำหนดหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาอย่างชัดเจน